

κατὰ κράτος εἰς τὰς Καφύας, πόλιν τῆς Ἀρκαδίας. Ἡδὴ δὲν ἔμεινεν ἄλλο εἰς τὴς Ἀχαιῆς, ἀλλ' ἦτοι νὰ κάμωσι φίλος τὴς Αἰτωλῆς δεχόμενοι αὐτὴς ὡς συγκοινωνὸς τῆς διοικήσεως τῶν Ἑλληνικῶν πραγμάτων, τὸ ὅποιον οἱ Αἰτωλοὶ ἐπεθύμουν, ἢ νὰ ἐπικαλέσωσι τὴν βοήθειαν τῶν Μακεδόνων. Τὸ πρῶτον ἠθέληεν εἶδαι σοφώτερον· ἀλλ' ὁ ἀλαζὼν Ἄρατος μὴ ὑποφέρων νὰ ἴδῃ τὴν Ἀχαιῶν προσαζομένην ἀπ' ἐκείνης, τὴς ὁποίας αὐτὴ ἐπρόσασσε, καὶ μὴ θέλων νὰ φανῆ ἀποδοκιμάζων τὴν βοήθειαν τῶν Μακεδόνων, τὴς ὁποίας αὐτὸς πρῶτος ἐκάλεσεν εἰς βοήθειαν τῆς Ἀχαιῆς, κατέπεισε τὴς συμπολίτας νὰ προσκαλέσωσι τὸν Φίλιππον, τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Ὁ Φίλιππος ὑπήκουσε προθύμως εἰς ταύτην τὴν καταθύμιον πρόσκλησιν, καὶ ὑπεχέθη μετὰ τὴν διάταξιν τῶν πραγμάτων νὰ παρευρεθῆ ἐν Κορίνθῳ εἰς τὴν σύνοδον τῶν συμμάχων πόλεων τῆς Ἀχαιῆς, καὶ ἐκεῖ θὰ συμβουλευθῆ μετ' αὐτῶν καθ' ἡσυχίαν περὶ τῆς πρακτέας.

Ἐν τέτοις, οἱ Αἰτωλοὶ εἰσβαλόντες πάλιν εἰς τὴν Πελοπόννησον, ἐκυρίευσαν καὶ κατέσρεψαν τὴν Κύναιθον τῆς Ἀρκαδίας κατασφάζοντες πολλὰς τῶν ἐν αὐτῇ. Οἱ Κυναιθεῖς ἐνομίζοντο, καθὼς φαίνεται, ἀνέκαθεν θηριότροποι καὶ βάρβαροι κατὰ τὰ ἦδη, μισούμενοι τόσον ὑπὸ τῶν λοιπῶν Ἀρκάδων, ὥστε εἰς τινὰς πόλεις ἢ ὑποδοχὴ ἐνὸς Κυναιθεῖος ἐλογίζετο πρᾶγμα ἀκάθαρτον. Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς ἀποδιδόασιν ταύτην τὴν θηριοτροπίαν τῶν Κυναιθεῶν εἰς τὴν ἀμέλειαν τῆς περὶ τὴν μουσικὴν σπουδῆς. Ὅμως, ὅσον καὶ ἂν ἐμισθύντο οἱ Κυναιθεῖς, ἢ καταστροφὴ τῆς πόλεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν

διήγειρε τὴν ὄργην ὅλης τῆς Πελοποννήσου, καὶ αἰκα-
τὰ τὴν Κόρινθον συναχθεῖσαι συμμαχίδες πόλεις τῆς
Ἀχαιῆας κατηγοροῦν ὁμοφώνως τὸς Αἰτωλὸς ἀδικούν-
τας, καὶ ἀπεφάσισαν, εἰ μὲν ἐκεῖνοι δὲν μετανοήσωσι,
ναὶ κηρύξωσι πόλεμον, καὶ ναὶ ἐπιτρέψωσι τὴν ἡγε-
μονίαν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Μακεδονίας. Ἐντεῦθεν π. χ.
προέκυψεν ὁ συμμαχικὸς πόλεμος, ἕως ἐ- 220.
πικληθεῖς διὰ τὴν κατὰ τῆς Αἰτωλίας συμμαχίαν
πολλῶν πόλεων, ὅσις τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς ρμ' Ὀλυμ-
πιάδος ἀρχάμενος, καθ' ὃν χρόνον ὁ Ἀννίβας ἐπολιόρ-
κει τὴν Ζάκανθον, διήρκεσε τρεῖς χρόνους.

Ὁ Φίλιππος ἐν πρώτοις ἐπεχείρησε τὴν πολιορ-
κίαν τῆ Ἀμβράκης, φρενίς κειμένη εἰς τὴν πεδιά-
δα τῆς Ἀμβρακίας, τοπάλαι μὲν κτήματος τῶν Ἡπει-
ρωτῶν, ἤδη δὲ ἐξουσιαζομένου ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, καὶ
ὑποτάξας ἀπέδωκεν αὐτὸ εἰς τὸς Ἡπειρώτας, καὶ ἠτοι-
μάζετο ναὶ κινήσῃ τὸν πόλεμον ἐν τῇ Αἰτωλίᾳ. Οἱ
Αἰτωλοὶ μὴ φοβηθέντες ἕτε τὴν ἄλωσιν τῆ ρηθέντος
φρενίς, ἕτε τὸς φοβερισμὸς τῆ Φιλίππου, εἰσέβα-
λον εἰς τὴν Μακεδονίαν καὶ κατέτρεχον τὴν Ἀχαι-
αν (1), ἣ ὅποια κατήντησεν εἰς ἄκραν δυσυχίαν, ὥστε
οἱ μὲν μισθωτοὶ τῶν Ἀχαιῶν μὴ λαμβάνοντες τὸν
μῆδον ἕκαμον ἀποσασίαν, ἀπὸ δὲ τὸς συμμάχους
Πελοποννησίους ἄλλοι μὲν ἐμικροθύμην, ἄλλοι δὲ ἐκα-
κοθύμην, οἱ δὲ Μεσσήνιοι αὐτοὶ, δι' ἕς ἐμάχοντο

(1) Οἱ Αἰτωλοὶ ἐκυρίευσαν τὸ Δίον (Πολύβ. 4.
κεφ. 62), πόλιν ἀξιόλογον πλησίον τῆ Θερμαϊκῆ κόλ-
πε, καὶ περίφημον διὰ τὰ ἐν αὐτῇ πολύτιμα μνημεῖα καὶ
ἀγάλματα τῶν Μακεδόνων βασιλείων, καὶ ἐρήμωσαν τὴν χώ-
ραν τῆς Δύμης, Τριταίας καὶ τῶν Φερῶν, καὶ ἐκυρίευσαν
τὸ Τεῖχος, δυνατόν τι φέρριον ἐν ἐκείνῳ τῷ τόπῳ.

κατ' ἀρχὰς οἱ Ἀχαιοὶ, ἐφοβῆντο ἤδη τὴν Αἰτωλὴν, οἱ ὅποιοι εἶχον μεγάλην φρερὰν ἐν τῇ Φιαλείᾳ τῇ ὁμῶρῳ τῆς ἐπαρχίας των, ὅθεν ἐδύναντο εὐκόλως νὰ κατερημώσωσι τὴν Μεσσηνίαν, καὶ οἱ Σπαρτιάται ἔμῶν παρῆλθον τὰς ὑποχέσεις, ἄλλως μὲν φονεύοντες, ἄλλως δὲ ἐξορίζοντες τῶν πολιτῶν, ὅσοι ἦσαν φίλοι τῶν Ἀχαιῶν, ἀλλὰ καὶ ἐκήρυξαν ἑαυτοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν φανεροί.

Ἀναγκαῖον εἶναι νὰ ἐξηγήσωμεν τὰ αἴτια ταύτης τῆς μεταβολῆς τῆς Σπαρτιατικῆς πολιτείας, ἐξ ἧς θέλομεν μάθῃ καὶ τὴν τότε κατάστασιν τῆς Σπάρτης. Ἀπὸ τῆς μάχης τῆς Σελασίας, ὅπου ἐνίκηθη, ὡς εἴρηται, ὁ Κλεομένης, ἀπὸ τὸν Ἀντίγονον τὸν Β', οἱ Σπαρτιάται καὶ ἐν αὐτῇ τῇ μεγίστῃ αὐτῶν δυσυχίᾳ ἐμίσην πάντοτε τὴν δεσποτείαν τῶν Ἀχαιῶν ἀναμφιβόλως διὰ τὴν ἀλαζονείαν μάλιστα ταύτης τῆς ἀριστοκρατίας. Ὅτε οἱ Αἰτωλοὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀντιγόπου εἰσέβαλον κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Πελοπόννησον, οἱ Σπαρτιάται ἠγάπων νὰ ἐνωθῶσι μετ' αὐτῶν, ἀλλὰ δὲν ἐσυγχωρέθησαν ἀπὸ τῆς τότε Ἐφόρου, ἐξ ὧν οἱ μὲν δύο ἐφρόνεν τὰ τῶν Ἀχαιῶν, οἱ δὲ τρεῖς, τὰ τῶν Αἰτωλῶν· μετ' ὃ γενομένης ἀποσασίας, ἐφονεύθησαν οἱ τὰ τῶν Ἀχαιῶν φρονῶντες. Ἡ ἐν Κορίνθῳ παρῆλθον τῆ Φιλίππου, καὶ ἡ συμμαχία τῶν Πελοποννησιακῶν πόλεων κατὰ τῆς Αἰτωλίας, ἀνεχαίτισαν ἐπ' ὀλίγον ταύτην τὴν ταραχήν· καὶ μὴ ὅλον ὅτι πολλοὶ τῶν Σπαρτιατῶν ἦσαν κρυφίως φίλοι τῶν Αἰτωλῶν, ἔκριναν συμφερότερον νὰ ὑποκριθῶσι φίλοι τῶν Ἀχαιῶν. Ἄλλ' ὁ ἐπόμενος χρόνος προήγαγεν ἄλλα πράγματα. Οἱ Ἀχαιοὶ κατατριβόμενοι ἀπὸ τῆς Αἰτωλῆς ἐγίναν ἀδύνατοι, καὶ οἱ Αἰτωλοὶ παρεκά-

λην δημοσίᾳ τῆς Σπαρτιάτας εἰς βοήθειαν. Τότε οἱ Ἐφοροί, οἱ ὅποιοι ἐν ἐκείνῳ τῷ χρόνῳ ἦσαν ὅλοι φίλοι τῶν Ἀχαιῶν, ἐφονεύθησαν ἀπὸ τῆς φιλίας τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ἀντ' αὐτῶν διωρίθησαν ἕτεροι, καὶ οἱ Σπαρτιάται ἐκήρυξαν τῆς Αἰτωλῆς συμμάχους. Τῶν ἕως ἐχόντων, ἠγγέλθη ὁ θάνατος τῆ Κλεομένης ἐν Αἰγύπτῳ, καὶ οἱ Ἐφοροὶ θέλοντες νὰ φανῶσι ζηλωταὶ τῆς ἀρχαίας Σπαρτιατικῆς διοικήσεως, ἀποκατέστησαν τὴν βασιλικὴν ἀξίαν, καὶ ἐχειροτόνησαν βασιλεῖς τὸν Ἀγησίπολι, τὸν ἑγγονοῦ τῆ Κλεομβρότε, καὶ τὸν Λυκῆργον, ἄνδρα φιλότιμον καὶ ζηλωτὴν τῶν πραγμάτων τῶν Ἐφόρων, ὁ ὅποιος ἐπικυρόνων αὐτῶν τὰ πραχθέντα, ἐκίνησεν εὐθὺς πόλεμον κατὰ τῶν Ἀχαιῶν καὶ τῶν συμμάχων.

Ἐνα χρόνον μετὰ τὴν γενομένην συμμαχίαν κατὰ τῆς Ἀχαιῆς, ὁ Φίλιππος ἐν μέσῳ τῆ χειμῶνος ἐκινήθη μυσικώτατα πρὸς τὴν Κόρινθον, ὅπερ εἶχε μέρος τῆς δυνάμεώς τε, καὶ ἀπατήσας τῆς Αἰτωλῆς καὶ συμμάχους, οἱ ὅποιοι δὲν ὑπώπτευον ποτὲ τῆτο, ἐπέσεν αἰφνιδίως εἰς ἓν τάγμα Ἡλείων (2500), οἱ ὅποιοι ἤρχοντο δίχα τινὸς φόβου εἰς διαρπαγὴν τῆς Σικυωνίας, καὶ κατέκοψεν αὐτὸς σχεδὸν, ἔπειτα δὲ ὑποτάξας τὴν Ψωφίδα, φρερίοντι σερεὸν καὶ ὄμορον τῆς Ἀρκαδίας φρερέμενον ὑπὸ τῶν Ἡλείων, διήρπασε τὴν Ἡλίαν, τὴν ὠραιότατην καὶ εὐφορωτάτην χώραν τῆς Ἑλλάδος, καὶ ὑπέταξε τὴν Τρυφαλίαν, πόλιν τῆς Πελοποννήσου κειμένην κατὰ νότον τῆς Ἡλίδος.

Ἡ ὑποταγὴ τῶν πόλεων ἐπέσυρε καὶ τὴν τῆς Φιαλείας, τῆς ὁποίας οἱ ἐγκάτοικοι βλέποντες ἤδη τὴν εὐτυχίαν τῆ Φιλίππου, ἠνάγκασαν τῆς Αἰ-

τωλές νὰ φύγωσι, ἔ παρῆδωκαν αὐτὴν εἰς τὸν Φίλιππον. Ἀπὸ τῆς τῆς καίρῳ ὅλη ἡ Μεσσηνία ἤλευθερώθη ἀπὸ τῆς τυραννίας τῶν Αἰτωλῶν, ἔ μετέβη πρὸς τὸν Φίλιππον. Οὗτος ὁ βασιλεὺς ἐπολιτεύθη ἐν ἀρχῇ καθ' ὅλας τὰς νίκας φιλανθρωπῶς, συγχωρῶν τὴν εἰρήνην εἰς τὰς ζητῆντας, ἀποκαθιστῶν τὰς ἐγκατοίκους πολλῶν πόλεων ἐλευθέρους ἔ αὐτονόμους, ἀποδίδας εἰς τὰς Ἀχαιὺς τὴν Ψωφίδα, τὸ δυνατώτατον ἐν ἐκείνῳ τῷ μέρει τῆς Ἑλλάδος φρέριον, χαρίζων εἰς τὰς Πελοποννησίους συμμάχους πολλὰς πόλεις, ἔ ἐν γένει πράττων κατὰ τὰ αὐτὰ γενναῖα αἷτια, καθ' ἃ ἐπραττεν ὁ Ἀντίγονος, ἔ φαινόμενος μόνον ζηλωτῆς τῆς συμφέροντος τῶν συμμάχων καὶ βοηθὸς τῆς Πελοποννήσου ἐναντίον τῆς τυραννίας τῶν Αἰτωλῶν.

Ἀλλ' ἐν αὐταῖς ταῖς καλαῖς ἐλπίσιν, ἤρχισε νὰ φαίνεται νέα ἔ ξένη μεταβολὴ τῆς χαρακτῆρος τῆς Φιλίππου (1), ὁ ὁποῖος ἤδη κατῴκει εἰς Ἀργος. Ὀλίγον χρόνον πρὸ τῆς θανάτου τῆς Ἀντιγόνης, ἔτος ὁ καλὸς βασιλεὺς βλέπων ἐγγὺς τὸ τέλος τῆς ζωῆς τῆς, ἔ φοβόμενος τὰ κακὰ ἐπακόλουθα, ὅσα ἐδύναντο νὰ προκύψωσιν ἀπὸ τὰς ἐπιβλάς τῶν αὐλικῶν διὰ τὴν νεανικὴν τῆς Φιλίππου ἡλικίαν, διέταξεν εἰς ποῖους ἔπρεπε νὰ ἐμπιστευθῆ ἔμετὰ τὸν θάνατόν τῆς ἡ κυρία κυβέρνησις τῶν πραγμάτων. Ὀφείν ὁ μὲν Ἀπελλῆς διορίσθη ἔξαρχος τῆς βεβλῆς τῆς νέης βασιλείας ἔ ἐπίτροπος αὐτῆς, ἀνὴρ πολιτικώτατος μὲν, ἀλλὰ τύραννος ἔ φιλαρχος εἰς ἄκρον, ὁ δὲ Λεόντιος στρατηγὸς, ὁ δὲ Μεγαλέας γραμματεὺς τῆς βασιλείας, ὁ δὲ Ταυρίων τοποτηρητῆς τῆς βασιλείας ἐν Πελοποννήσῳ, ἔ

(1) Πολύβ. 4. 76. 82. Πλάταρχ, εἰς Ἀργατ.

ὁ Ἀλέξανδρος ἄρχων τῶν σωματοφυλάκων. Εἰς ταύτην τὴν διαταγὴν τῆ Ἀντιγόνης ἔσερξεν ὁ Φίλιππος ἀνεξετάσως, καὶ ὁ Ἀπελλῆς ἦτο τότε πρῶτος τῶν μεγισάνων τῆς αὐλῆς καὶ εὐνυς τῆ βασιλείας· ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν ἀρχόντων ὁ Μεγαλέας καὶ Λεόντιος ἦσαν φίλοι τῆ Ἀπελλῆ καὶ ὑπηρετοῦν τῶν θελήσεών τε.

Ὁ Ἀπελλῆς, ὁ ὁποῖος ἔπραττεν ἐν Μακεδονίᾳ ἀνεξετάσως, βλέπων τὸ σερεὸν καὶ ἀκαμπτὸν τῆ χαρακτῆρος τῶν δημοκρατικῶν Ἑλλήνων, οἱ ὁποῖοι συχναίς ἀνδρίζαντο εἰς τὰς παραβάσεις καὶ ὠμίλῃν περὶ νόμων καὶ δικαίων, τὰ ὁποῖα αὐτοὶ δὲν ὑπέφεραν νὰ ἴδωσι παραβαινόμενα, ὠργίσθη καὶ ἀπεφάσισε νὰ τῆς ταπεινώσῃ. Διὸ ἐν τῇ τελευταίᾳ ἐκστρατείᾳ εἰς τὴν Ἡλίαν παρήγγειλεν εἰς τῆς Μακεδόνας νὰ καταφρονῶσι καὶ ν' ἀδικῶσι τῆς Ἑλληνας, μάλιστα δὲ εἰς τὸν διαμερισμὸν τῶν λαφύρων καὶ τῶν σαθμῶν (κονακίων), προσάξας, ὅταν ἴδωσιν αὐτῆς ἀγανακτῆντας, νὰ τῆς παιδεύωσιν ὡς ἀποσάτας. Οἱ Μακεδόνες, λέγει ὁ Πολύβιος (βιβλ. δ' 76.), τῆτον τὸν τρόπον ἐταπεινώσαν τῆς Θετταλῆς, οἱ ὁποῖοι ἤδη ἔσωζον ὄνομα μόνον ἐλευθερίας· καὶ ὁ Ἀπελλῆς ἤλπιζε νὰ κατορθώσῃ τὸ αὐτὸ καὶ εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἀλλ' οἱ Ἀχαιοὶ δὲν ἐδύναντο νὰ ὑποταχθῶσι τόσον εὐκόλως, ἀλλ' ἐλθόντες ἐφάνέρωσαν τῆ Ἀπελλῆ τὴν θέλησιν εἰς τὸν Ἄρατον, ὁ ὁποῖος παρέστησεν εἰς τὸν βασιλέα τὴν πολιτείαν τῶν Μακεδόνων. Ὁ βασιλεὺς ὑποκρινόμενος ὀργὴν πρὸς ταῦτα, παρήγγειλεν εἰς τὸν Ἀπελλῆ νὰ μὴ ἀδικῆ τῆς Ἀχαιῆς.

Ὁ Ἀπελλῆς κατέφυγεν εἰς τὸ ἀκόλυθον στρατήγημα. Ὁ Ἄρατος ἦτο τότε ἔξαρχος τῶν βελῶν τῆς Ἀχαιῆς, καὶ ἠμπόρει νὰ ἐκλέξῃ στρατηγὸν, ὅποιον

ἤθελε. Διὸ θέλων ὁ Ἀπελλῆς ν' ἀποσπάσῃ ἀπὸ τῆ-
 τε τῆ ἀνδρὸς τὴν πίσιν τῶν Ἀχαιῶν, κατέπεισε τὸν
 Φίλιππον νὰ παρακινήσῃ τὰς Ἀχαιεὺς νὰ ἐκλέξωσιν
 ἕτερον στρατηγὸν τὸν Ἐπήρατον, ἄνδρα ἀνάξιον καὶ ἐχ-
 θρὸν τῆ Ἀράτε. Πλὴν, διὰ νὰ διορθώσῃ τὸτο τὸ
 μισητὸν ἔργον, καὶ ν' ἀπολαύσῃ σερεώτερον τὴν εὐνοίαν
 τῶν Ἀχαιῶν, ὁ Φίλιππος ἐκυρίευσεν τὸ Τεῖχος, καὶ
 παρέδωκεν αὐτὸ εἰς τὰς Δυμαίους Ἀχαιεὺς, τὰς νομί-
 μως δεσπότας, καὶ εἰσβαλὼν εἰς τὴν τῶν Ἡλείων χώ-
 ραν, ἐχάρισεν εἰς τὰς Δυμαίους καὶ εἰς τὰς γειτνιαζέ-
 σαι πόλεις τὰ λάφυρα.

Ὁ Φίλιππος ἐφαντάζετο ἤδη, ὅτι ὁ πλεῖτος καὶ
 ἡ δύναμις τῆς Ἀχαικῆς πολιτείας ἦσαν εἰς τὴν προ-
 αἰρεσίην τε· ἀλλ' ἐν καιρῷ πολέμου βλέπων, ὅτι ὁ
 νέος στρατηγὸς δὲν ἐφρόντισεν περὶ τροφῶν, καὶ ὅτι ὁ
 δημόσιος θησαυρὸς κατεδαπανήθη, ἠναγκάσθη νὰ προ-
 σρέξῃ πρὸς τὸν Ἀρατὸν καὶ νὰ τὸν κολακεύῃ. Ὁ δὲ
 Ἀπελλῆς μελετῶν αἰεὶ τὴν καταστροφὴν τῆ Ἀράτε,
 κατηγορεῖ αὐτὸν ὡς προδότην καὶ ἐχθρὸν τῶν Μακε-
 δόνων λέγων, ὅτι ἐξ αἰτίας αὐτῆ οἱ Ἡῆιοι δὲν
 ἐδέχθησαν τὴν προβληθεῖσαν ὑπὸ τῆ Φιλίππου εἰρή-
 νην. Ἀλλ' ὁ Ἀρατὸς ἀπέδειξε τὸν ἑαυτὸν τε ἀθῶον,
 καὶ ὁ Φίλιππος ἀπὸ τῆ νῦν ὑπεκρίνετο πίσιν καὶ θάρρος
 πρὸς αὐτόν. Τότε ὁ Ἀπελλῆς παρακινούμενος ἀπὸ φι-
 λοτιμίαν, ἐκδίκησιν καὶ ζηλοτυπίαν, ἔκαμε συνωμο-
 σίαν μετὰ τῆ Μεγαλέε καὶ Λεοντίε κατὰ τῆ βασι-
 λέως, ὥστε ἐκεῖνος μὲν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Χαλκίδα τῆς
 Εὐβοίας καὶ νὰ ἐμποδίξῃ νὰ μὴ λαμβάνῃ ὁ βασιλεὺς
 τὰ ἀναγκαῖα ἔξοδα, αὐτοὶ δὲ νὰ ἐθελοκακῶσι καὶ νὰ
 ματαιώνωσιν ὅλα τὰ ἐπιχειρήματα τῆ βασιλέως.
 Τέτων ἔτως ἐχόντων, ὁ Ἀρατὸς κατέπεισε τὸν βα-

σιλέα νὰ προσβάλη τὴν Κεφαλληνίαν, τὴν Φωλεῶν τῶν Αἰτωλῶν πειρατῶν, ὅθεν αὐτοὶ κατέτρεχον τὰς πλησιοχώρας αἰγιαλὸς τῆς Ἀχαΐας, Ἀκαρνανίας τε καὶ Ἠπείρου. Μ᾽ ὅλον ὅτι τὸτο τὸ ἐπιχειρήμα ἦτο τολμηρὸν καὶ δύσκολον, ὁ βασιλεὺς κατεπέμφθη νὰ ἐκβιάσῃ τὴν δυνάμιν τε εἰς τὴν τῶν Παλαιέων πόλιν, καὶ μέλλων ἤδη νὰ κυριεύσῃ αὐτήν, ἀπέτυχε διὰ τὴν προδοσίαν τῆς Λεοντίης, ὁ ὅποιος ὑπῆρχεν ἔτι στρατηγός. Οἱ συνωμόται ἐνόμιζον ἤδη, ὅτι ἀπήλαυσαν τὸ σκοπὸν, πλὴν ἠπατήθησαν· ἐπειδὴ ὁ Ἄρατος παρεκίνησε τὸν βασιλέα ἔχ ἦττον νὰ μὴ ἀφήσῃ τὴν ἐκστρατείαν, ἀλλὰ ν' ἀγωνισθῆναι πλεύσῃ εἰς αὐτὴν τὴν Αἰτωλίαν, ὅπως ἐδύνατο νὰ ἐκδικήσῃ τὰς κατὰ τῆς Ἑλλάδος ἀδικίας, καὶ μάλιστα νὰ καταπλήξῃ τὸν κοινὸν ἐχθρὸν. Ὁ Φίλιππος ἐνέδωκε πρὸς ταῦτα, καὶ θέλων ν' ἀποκρίψῃ τὸν σκοπὸν ἀπὸ τῆς ἐχθρῆς, παρήγγειλεν εἰς τὸν εὐχρὸν νὰ μὴ πλησιάσῃ πρὸς εἰς τὰς αἰγιαλὸς τῆς Αἰτωλίας, ἀλλὰ νὰ πλεύσῃ εἰς τὴν Λευκάδα, τὸ περιβόητον ἀκρωτήριον τῆς Ἀκαρνανίας, καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον, καὶ νὰ ἐκβιάσῃ τὸ στρατεύμα εἰς τὸ ἄνω μέρος τῆς αἰγιαλῆς τῶν Ἀκαρνανῶν ὀλίγων ὠρῶν μακρὰν ἀπὸ τὰ σύνορα τῆς Αἰτωλίας. Ὁ Λεόντιος γινώσκων, ὅτι οἱ Αἰτωλοὶ ἦσαν ἀπρονοήτοι καὶ ἀπαράσκευοι, καὶ ὅτι εἶχον ὀλίγην δυνάμιν διὰ τὴν ἀπουσίαν τῆς Δοριμάχης, ὁ ὅποιος ἐσάλη μὲ ἀξιόλογον δυνάμιν κατὰ τῆς Θετταλίας, ἠγωνίζετο παντατὶ τρόπῳ νὰ δώσῃ εἰς αὐτοὺς καὶ ὀλίγον καιρὸν πρὸς βοήθειαν· ἀλλ' ὁ Ἄρατος παρεκίνησε τὸν βασιλέα νὰ περιπατῆ νύκτα καὶ ἡμέραν λέγων, ὅτι ἡ ἐκβασίς τῆς ἐπιχειρήματος ἐκρέματο ἀπὸ τὴν ταχύτητα τῆς πορείας. Τελευταῖον δὲ, ἀποβάντες οἱ Μακεδόνες εἰς τὴν

Αἰτωλίαν, τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐκυρίευσαν τὸ Θέρμον, τὸ περιφημότερον φρέριον τῆς Αἰτωλίας, ἐν ᾧ εὗρίσκετο ὁ καθ' αὐτὸ πλεῖστος τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ὅπερ ἐγένοντο αἱ κατ' ἔτος ἀγοραὶ καὶ πανηγύρεις καὶ αἱ σύνοδοι αὐτῶν. Ὁ Φίλιππος παραδὲς τὴν πόλιν εἰς διαρπαγὴν τῶν στρατιωτῶν, καὶ κατασφραγίσας αὐτὴν ἐκ θραμελίων, ἀνεχώρησεν ἀπὸ τῆς Αἰτωλίας διὰ τῆς ὁδοῦ, ἧθεν ἦλθε, καὶ εἰσβαλὼν ἐξαίφνης εἰς τὴν Λακωνίαν, κατέπληξε τὰς ἐγκατοίκους διὰ τὸ ἀπροσδόκητον, καὶ καταρηνώσας τὴν χώραν, ἀνεχώρησε μὲ πάμπολλα λάφυρα. Ἄξιον εἶναι γὰρ θαυμάζειν τὰ μεγαλόψυχα ἐπιχειρήματα τῆ Φιλίππου διὰ τὰς περισοιχέσας αὐτὸν δυσκολίας καὶ ἐμπόδια ἐξ αἰτίας τῶν προδότων αὐτῆ αὐλικῶν, τῶν ὁποίων ἡ προδοσία καὶ κακεντρέχια ἐγνωρίσθη τρόπῳ τοιῷδε. Ὅτε λεηλατήσας ὁ Φίλιππος τὸ Θέρμον, ἐπανῆλθε σῶος εἰς τὸν τόπον, ὅπερ κατ' ἀρχὰς ἐπέζησε τὸ κράτευμα, ἔθυσεν εἰς τὰς θεὰς εὐχαριστήρια διὰ τὴν εὐτυχίαν τε, καὶ ἠυτέπισσε δεῖπνον μεγαλοπρεπέστατον, ὅπερ παρευρίσκοντο ὅλοι οἱ ἡγεμόνες τῆ στρατεύματος. Ἐν τούτῳ τῷ δείπνῳ ὑπώπτευθησαν εἰς τὸν βασιλέα καὶ εἰς τὰς ἄλλους ὁ Λεόντιος καὶ Μεγαλέας, οἱ ὅποιοι δὲν ἔχαιρον ὡς οἱ λοιποὶ ἐπὶ τῇ εὐτυχίᾳ· καὶ μετ' ἧ πολὺ ὁ Μεγαλέας ἐθεάτρισε τὸν ἑαυτόν τε, ὁ ὁποῖος θέλων γὰρ φανεύσῃ τὸν Ἄρατον ἐν ἐκείνῳ τῷ δείπνῳ καὶ ἀποτυχῶν, ἐκλήθη ἐνώπιον τῆ βασιλέως εἰς ἀπολογία, καὶ ὡμολόγησε τὸ πρᾶγμα προσεπιλέγων, ὅτι δὲν θέλει παύσει, ἕως ἧ ὁ Ἄρατος λάβῃ τὴν πρέπυσαν ποινήν. Ὁ Φίλιππος, ὅστις ἐγένωσκε γὰρ συμπεριφέρεται τῷ καιρῷ καὶ ταῖς περιστάσεσιν ὡς οὐδεὶς ἄλλος, κατεδίκασε τὸν Μεγαλέαν εἰς φυλακὴν καὶ πληρωμὴν εἴκοσι

ταλάντων, ἀπέλυσε δὲ παρευθὺς διὰ τὴν ἐγγύησιν τῆ
 Λεοντίου. Μετὰ δὲ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτῆ ἐκ τῆς Λα-
 κωνίας εἰς τὸν Κορινθιακὸν ἰσθμὸν, ὁ Λεόντιος εὐ-
 ρισκόμενος εἰς ἀγωνίαν καὶ φροντίδα περὶ τῆς ὑπόπτου
 κατασάσεως τῆ Μεγαλέας, εἰς τῆ ὁποῖα τὴν συγκα-
 ταδικὴν ἐμελλε τελευταῖον νὰ ὑποπέσῃ καὶ αὐτὸς,
 πρῶτον μὲν ἠγωνίσθη νὰ κινήσῃ τὴς στρατιώτας εἰς Ἀ-
 ποασίαν, ἀλλ' ἐδὲν κατορθώσας, ἐμήνυσεν εἰς τὸν
 Ἀπελλῆν, διὰ νὰ ἔλθῃ καὶ νὰ διορθώσῃ τὰ πράγμα-
 τα διὰ τῆς πρὸς τὸν βασιλέα φιλίας· ἀλλ' ὁ βα-
 σιλεὺς ἔδειξε πρὸς αὐτὸν ἐλθόντα τοιαύτην ἀδιαφο-
 ρίαν, ὥστε ὁ Μεγαλέας φοβηθεὶς, ἔφυγεν ἄφεις
 τὸν Λεόντιον ἐγγυητὴν τῶν ταλάντων, τὰ ὅποια καὶ
 ἐζήτησεν ὁ βασιλεὺς. Τότε ἀνεκαλύφθησαν ὅλαί αἱ
 κακίαι τῆ Ἀπελλῆ καὶ τῶν συνωμοτῶν, καὶ ὁ μὲν Ἀ-
 πελλῆς καὶ Λεόντιος ἐφονεύθησαν, ὁ δὲ Μεγαλέας,
 ὅστις ἔφυγεν εἰς τὰς Θήβας, καταδιωκόμενος ἐγι-
 νεν αὐτόχειρ.

Ὁ Φίλιππος ἔδεικνυεν ἤδη πρὸς τὸν Ἄρατον
 μεγάλην φιλίαν καὶ πίσιν, ἀλλ' ἐν ὀλίγῳ ἐφάνη, ὅ-
 τι ἐμελέτα νὰ ὑποδελώσῃ ὅλην τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅ-
 τι ἠγάπα τὸν Ἄρατον, ἕως ἔτος ἐπήνει τὴς σκοπῆς
 τῆς. Ὁ πόλεμος ἐξηκολυθεῖτο, πλὴν βραδέως καὶ ἀ-
 μελῶς· δις ἐπροβλήθη ἡ εἰρήνη διὰ μεσιτείας τῶν
 Ῥοδίων καὶ ἄλλων τινῶν παραθαλασσίων δυνάμεων, ἀλλ'
 ἀπράκτως, ἕως ἔς τελευταῖον ὁ Φίλιππος ἐκήρυξεν π. χ.
 ἀπροσδοκῆτως, ὅτι ἀπεφάσισε νὰ καταπαύσῃ παρευ- 212.
 θὺς τὸν πόλεμον· ἡ δὲ αἰτία τῆς ἦτον αὕτη. Περὶ
 τὸ τέλος τῆς βασιλείας τῆ Ἀντιγόνου, οἱ Ῥωμαῖοι
 κατὰ πρῶτον διαβάντες εἰς τὴν Ἰλλυρίδα, καὶ ἐκδιώ-
 ξαντες τὴν Τεύταν, τὴν βασίλισσαν, οἱάτινα παρα-

νομίαν πρὸς τὰς Ῥωμαίους πρέσβεις, προσέθηκαν πολ-
 λὰς πόλεις εἰς τὴν ἐπικράτειαν Δημητρίου τῆ βασι-
 λέως τῆς Φάρου, ὁ ὅποιος ἐβούλησεν αὐτὸς εἰς τὸν
 κατὰ τῆς Τεύτας πόλεμον. Ἀλλ' ὁ Δημήτριος, μετὰ
 τῶν Ῥωμαίων τὴν ἀναχώρησιν, ἀκέσας, ὅτι οἱ Γαλά-
 ται ἐφθέριζον τὴν Ἰταλίαν, καὶ ὅτι ὁ Ἀννίβας ἠτοι-
 μάζετο νὰ εἰσβάλῃ εἰς αὐτὴν, παρέβη τὸν πρὸς τὰς
 Ῥωμαίους ὄρκον τῆς πίσεως, καὶ πλεύσας ἔξω τῆ Λισ-
 σῆ παρὰ τὰς συνθήκας, ἐκυρίευσεν πολλὰς τῶν Κυ-
 κλάδων νήσων, κατασφερόμενος καὶ πόλεις, αἱ ὅποσαι
 ἦσαν ὑπὸ τὰς Ῥωμαίους, οἱ ὅποιοι ὀργισθέντες, ἐδίω-
 ξαν αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἐπικρατείας τῆς. Ἐν ταύτῃ τῇ δυ-
 συχίᾳ κατέφυγεν ὁ Δημήτριος εἰς τὸν Φίλιππον, καὶ
 παρεκίνη αὐτὸν παντὶ τρόπῳ νὰ ἐνωθῆ μετὰ τῶν
 Καρχηδονίων ἐναντίον τῶν Ῥωμαίων.

Ὁ Φίλιππος μὴ συνορῶν τὸν κίνδυνον, εἰς τὸν
 ὅποιον ἔσπευδε, συγκατένευσεν εἰς τὰς σκοπὰς τῆ
 Δημητρίου· καὶ πρῶτον μὲν ἐτήρει ἄκραν σιωπὴν, ὅτε
 δὲ ἔμαθεν, ὅτι ὁ Ἀννίβας ἐκυρίευσεν τὴν Ἐτρουρίαν,
 ἀπεφάσισε δημοσίᾳ νὰ καταπαύσῃ τὸν πρὸς Αἰτωλῶν
 πόλεμον, νὰ γένη σύμμαχος τῆ Ἀννίβου, καὶ νὰ στρα-
 τεύσῃ εἰς Ἰταλίαν. Ὁ Ἄρατος ἠγωνίσθη νὰ τὸν με-
 τακείσῃ, ἀλλ' ἔδεν κατορθώσας ἔπαυσε· βλέπων
 δὲ, ὅτι ὁ Φίλιππος ἔχων τὴν Κόρινθον, ἠθέλησε
 δολίῳ τῷ τρόπῳ νὰ κυριεύσῃ καὶ τὴν Ἰθώμην, ἰσχυ-
 ρὸν φρούριον τῆς Πελοποννήσου, καὶ ἔτω νὰ γένη κύρι-
 ος ὅλης τῆς Ἑλλάδος, ἐπέπληττεν αὐτὸν παρρησίας,
 ἐνθυμίζων τὴν καλὴν πρὸς τὰς Ἑλληνίδας ἐπαρχίας
 διάθεσιν τῆ Ἀντιγόνου, καὶ παρακαλῶν νὰ μὴ φείρῃ
 τὴν καλὴν πρὸς αὐτὸν, ὡς εὐεργέτην καὶ σωτῆρα, ὑ-
 πόληψιν τῶν Ἑλλήνων. Ἐκ τούτου ὁ Φίλιππος βλέ-

πων, ὅτι δὲν ἐδύνατο πλέον ν' ἀπολαύσῃ ἀλλοιοτρόπως τὴν φιλίαν τῶν δύο Ἀράτων, τῆ πατρὸς καὶ τῆ υἱῆ, παρὰ παραιτῶν τῆς φιλοτίμου κατὰ τῆς Ἑλλάδος σκοπέσ τε, ἀπεφάσισε νὰ τῆς φονεύσῃ (1). Πρὸς τῆτο, κατέπεισε τὸν Ταυρίωνα, φίλον τῆ πρεσβυτέρου Ἀράτε, νὰ φαρμακώσῃ τῆτον, καὶ πλανέσας τὴν Πολυκρατίαν, γυναῖκα τῆ νέου Ἀράτε, κατέπεισεν αὐτὴν νὰ φαρμακώσῃ καὶ αὐτὴ τὸν σύζυγόν της.

Τοιοτρόπως ἐλευθερωθεὶς ὁ Φίλιππος ἀπὸ δύο ἐναντιομένων εἰς τῆς φιλοτίμου σκοπέσ τε, ἀπεφάσισε σπευδαίως νὰ διαβῆ εἰς Ἰταλίαν, καὶ νὰ συμπολεμήσῃ μετὰ τῆ Ἀννίβα κατὰ τῶν Ρωμαίων. Ὁ δὲν ἐπέμψε πρέσβεις πρὸς τὸν Καρχηδόνιον στρατηγόν. Οὗτοι δὲ μόλις ἀποβάντες εἰς Ἰταλίαν, ἐπιάθησαν· λέγοντες δὲ, ὅτι ἤρχοντο εἰς Ρώμην, ἀπελύθησαν εὐθὺς καὶ ἤλθον εὐθὺ πρὸς τὸν Ἀννίβαν, μετὰ τῆ ὑποίῃς συνεφώνησαν κατ' ἰδίαν εἰρήνην, καὶ ἐν τῆ ἐπιστροφῇ πιαθέντες πάλιν, ἐπέμφθησαν με ὅλα τὰ γράμματα εἰς τὴν Ρώμην. Ἀλλ' ὁ Φίλιππος μὴ ἀποδειλιάσας, ἐσεῖλεν ἄλλου πρέσβεις, καὶ ἔλαβε τὰς ἐπικυρωθεῖσας συνθήκας, κατὰ τὰς ὁποίας, “ὁ
 1) μὲν Φίλιππος ὑπέχετο νὰ χορηγήσῃ 200 πλῆξ
 2) ἐναντίον τῶν παραλίῶν τῆς Ἰταλίας, ἅμα δὲ καὶ νὰ
 3) βοηθήσῃ τὸν Ἀννίβαν με ἀξιόλογον περὶκὴν δύναμιν·
 4) ὁ δὲ Ἀννίβας ἀνδρῶν ὑπέχετο, μετὰ τὴν ὀλικὴν ὑποταγὴν τῆς Ρώμης καὶ Ἰταλίας, αἱ ὁποῖαι ἔμελλον
 5) νὰ μείνωσιν ὑπὸ τῶν Καρχηδονίαν τὴν ἐξουσίαν, νὰ
 6) περαιώσῃ Καρχηδόνιον στρατεύμα εἰς τὴν Ἡπειρον πρὸς
 7) χρῆσιν τῆ Φιλίππου, καὶ μετὰ τὴν ἄλωσιν τῆς χώ-

(1) Πολυβ. excerpts βιβλ. 2'. ἡ. Πλάταρχ. εἰς Ἀράτε.

ἡρας νὰ παραδώσῃ εἰς αὐτὸν ὅσα μέρη ἔκειντο πρὸς
ἡφυῶς εἰς τὴν Μακεδονίαν.

Δὲν εἶναι τῆ παρόντις σκοπῆ νὰ περιγράψωμεν
περιστατικῶς τὰς πολέμους τῆ Φιλίππου κατὰ τῶν Ρώ-
μαίων. Ἡ ἱστορία τῆτων ἀνήκει ἀλλαχῆ· ἐνταῦθα δὲ
ἀναφέρομεν ἐκεῖνα μόνον τὰ κυριώτατα συμβάντα, ὅ-
σα ἀναφέρονται εἰς τὰ τῆς Ἑλλάδος πράγματα. Ὁ
ἔν Φιλίππος εἰσέβη εἰς τὸν Ἰόνιον κόλπον μὲ πολυά-
ριθμον στόλον, καὶ καταπλεύσας πρὸς τὸν αἰγιαλὸν
τῆς Ἡπείρου, ἐκυρίευσεν τὸ Ὀρεικὸν, λιμένα ἀτείχι-
στον μὲν καὶ ἀφύλακτον, παρακτικὸν δὲ τῆς εἰς Ἰταλίαν
συντόμῃ διαβάσεως, καὶ ἐπολιόρκει τὴν Ἀπολωνίαν.
Ἀλλὰ Μάρκος Οὐαλέριος Λαιτίνος, ὁ στρατηγὸς τῶν
Ρωμαίων ἐν Βρενδησίῳ, ἀκύσας τὰ τῆ Φιλίππου, ἐ-
στράτευσε σπευδαίως καὶ ἀπροσδοκῆτως πλησίον τῆς Ἀ-
πολωνίας, καὶ ἐνταῦθα βοηθούμενος ἀπὸ τὴν φρερὰν,
ἐνίκησεν διὰ νυκτὸς τὰς Μακεδόνας κατακράτος, ὥστε
μόλις ὁ βασιλεὺς ἔφυγεν διὰ τῶν βενῶν εἰς τὴν Μα-
κεδονίαν.

Ἀλλ' οἱ Ρωμαῖοι ταπεινωθέντες ἀπὸ τὰ τρο-
παιῶχα ὄπλα τῆ Ἀννίβα, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ ἐξακο-
λεθῆσῃσι τὸν πόλεμον μετὰ τῆς Μακεδονίας, ἀπε-
φάσισαν, εἰ δυνατόν, νὰ ἐγείρωσιν ἐν τῇ Ἑλλάδι ἐχ-
θρὰς κατὰ τῆ Φιλίππου, καὶ ἔτω νὰ τὸν ἀναγκάσωσι
νὰ πολεμῆ ὑπὲρ ἀσφαλείας τῆς ἰδίας βασιλείας. Διὸ
ἔκαμον διάφορα προβλήματα πρὸς τὰς Αἰτωλὰς, οἱ
ὅποιοι θάρρῦντες εἰς τὰς ἀπατηλὰς ὑποσχέσεις τῆ
Ρωμαίων πρέσβευος (Λαιτίνου) ἐσπέδασαν νὰ συμφω-
νήσωσι τὰ ἀκόλεθα. “Οἱ Αἰτωλοὶ ὑπέσχεοντο νὰ κι-
νήσωσιν εὐθὺς τὸν πόλεμον κατὰ τῆ Φιλίππου διὰ ξη-
ροῦς, ἐν ᾧ οἱ Ρωμαῖοι ὤφειλον νὰ τὰς βοηθῶσι κατὰ

ἠθάλασσαν μὲ εἴκοσι τριήρεις· ἐ αἰ μὲν κυριευθησό-
 μεναι πύλεις, οἰκοδομαὶ ἐ χώραι ἀπὸ Αἰτωλίας
 ἕως Κερκύρας, ἔμελλον γὰ μείνωσιν ὑπὸ τῶν Αἰτω-
 λῶν τὴν ἔξουσίαν, τὰ δὲ λοιπὰ λάφυρα ὑπὸ τὴν
 τῶν Ῥωμαίων." Ἐν ταύτῃ τῇ συνθήκῃ ἐμπεριελαμ-
 βάνοντο οἱ Ἡἰεῖοι ἐ οἱ Σπαρτιάται, καὶ ἄλλαι τινὲς
 πόλεις. Ἀρχὴ δὲ τῷ πολέμῳ ἐχρημάτισεν ἡ ὑποτα-
 γὴ τῆς Ζακύνθου, τῶν Οἰνιάδων ἐ τῆς Νάξου, αἱ ὁ-
 ποῖαι ὡς ἄπαρχαὶ ἐ προοίμιον τῆς γενναιότητος τῶν
 Ῥωμαίων εὐθὺς προστέθησαν εἰς τὴν ἐπικράτειαν
 τῶν Αἰτωλῶν. Τοιοτρόπως ἐξάψας ὁ Ῥωμαῖος πρέσ- π. χ.
 βυς τὰς φλόγας τῷ πολέμῳ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἀνεχώ- 206.
 ρησεν εἰς Κέρκυραν.

Ἀπὸ τῆς τῆς καιρῷ ἤγγιζεν ἡ ταπείνωσις καὶ
 ὀλικὴ ὑποταγὴ τῶν Ἑλληνικῶν ἐπαρχιῶν πρῶτον
 μὲν κατὰ βραχὺ ἐ ὀλίγον, ἔπειτα δὲ μὲ θαυμα-
 σίαν ταχύτητα. Οἱ Ῥωμαῖοι ἄπαξ ἐμβάντες εἰς τὴν
 Ἑλλάδα, παραχρῆμα ἐφήπλωσαν ἐ ἐσερέωσαν τὴν
 δυνάμειν τῶν ἐν ὅλῃ ταύτῃ τῇ περιπέσῳ χώρῃ, ὠφε-
 λήμενοι κατὰ τὴν συνήθη πολιτικὴν τῶν ἀπὸ τὴν εὐ-
 πισίαν, ἀπὸ τὰς διχονοίας, ἀπὸ τὴν φιλοτιμίαν καὶ
 πλεονεξίαν τῶν ἐν αὐτῇ διαφόρων ἀρχηγῶν, πάντο-
 τε πρόθυμοι γὰ βοηθῶσι τὸ ἀσθενέστερον μέρος, δι' ἣ
 ταπεινόνοντες τὴν δυνάμειν ἐκάστης ἐπαρχίας ἠμπόρου
 ποτὲ γὰ καταντήσωσιν εἰς τὴν καταστροφὴν τῷ ὅλῳ, ἐ
 κρύπτοντες πάντοτε τὰς φιλοτίμους σκοπέστων ὑπὸ τὸ
 δολερὸν πρόσχημα τῆς μετριότητος, δικαιοσύνης καὶ
 φιλίας, ἕως ἣ κατηφανίσθη βαθμηδὸν ἡ δυνάμεις τῆς
 Ἑλλάδος ἀπανταχῶ, ἐ εἰσορμήσας ὁ χεῖμαρρὸς τῆς
 Ῥωμαϊκῆς δυνάμεως, κατεπέκλυσεν αὐτὴν διόλου.

Ὁ Φίλιππος φονεύσας, ὡς ἀνωτέρω εἴρηται,

τὸν Ἀρατον, ἐθεωρεῖτο ὡς τύραννος καὶ παραβάτης τῆς φιλοξενίας· ἀλλ' ἀπὸ τῆς δυσυχῆς εἰσόδου τῶν Ῥωμαίων εἰς τὴν Ἑλλάδα ἔλαβε περισσοτέραν, παρὰ ποτὲ, ῥοπὴν εἰς τὰ πράγματα τῆς Ἑλλάδος (1), θεωρούμενος ὑπὸ τῶν Ἑλλήνων ὡς ὑπέρμαχος τῆς ἐλευθερίας καὶ βοηθὸς ἐναντίον τῶν βαρβάρων. (ὅπως ἰνόμαζον οἱ Ἕλληνες τὴν Ῥώμην), τὴν ὁποῖαν οἱ προδότες Αἰτωλοὶ ἐκάλεσαν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Πάντες οἱ Ἕλληνες, οἱ κατοικοῦντες τὰ ἀρκτῶα τῆς Κορινθιακῆς Ἰσθμῆς, καὶ αὐτοὶ οἱ σύμμαχοι τῶν Ἀχαιῶν παρεσκεύαζοντο εἰς βοήθειαν τῆς Φιλίππου· μάλιστα δὲ οἱ Ἀχαιοὶ παρεκινῶντο ἀπὸ φόβου ἐπικειμένους κινδύνου διὰ τὴν πρὸς αὐτὴν ἐχθρὰν τῶν Αἰτωλῶν, Ἡλείων καὶ μάλιστα τῶν Σπαρτιατῶν, οἱ ὅποιοι ἐπαιρόμενοι ἐπὶ τῆς συμμαχίας μετὰ τῆς Ῥώμης ἐφάνοντο, ὅτι ἀνέλαβον τὸ ἀρχαῖον αὐτῶν φιλοπόλεμον ἦθος, καὶ ἐμελέτων νὰ λάβωσι πάλιν τὴν πρῶην ἡγεμονίαν ὅλης τῆς Πελοποννήσου, ἔχοντες βασιλέα τὸν Μαχανίδα, ἄνδρα πολεμικὸν καὶ ἐνεργόν, ὁ ὅποιος μετὰ τὸν Θάνατον τῆς Λυκέρου ἐκδιώξας τὸν νέον βασιλέα Ἀγησίπολιν, ἔμεινεν ὁ μόνος τύραννος τῆς Σπάρτης (2).

Ὁ Φίλιππος αἰσθανόμενος τὸν κίνδυνον, τὸν ὅποιον ἐπέστυρεν αὐτὸς ἑαυτῷ, καὶ βοηθούμενος ὑπὸ τῶν ῥηθέντων συμμάχων Ἑλλήνων, δὲν ἠσύχαζεν, ἀλλ' ἀσφαλίσας τὰ ὅρια τῆς βασιλείας ἐναντίον τῶν γειτνιαζόντων ἔθνων, ἐπολέμησεν εὐτυχῶς ἐν τῇ Ἰλλυρίᾳ, ἐστράτευσεν εἰς βοήθειαν τῶν Ἀκαρνάνων πολεμμένων

(1) Πολυβ. Excerpt. βιβλ. 1. κεφ. 38. Γ' 85. βιβλ. 29' κεφ. 4.

(2) Ὁ αὐτὸς βιβλ. 4. 81.

ὑπὸ τῶν Αἰτωλῶν, καὶ ὀχυρώσας τὴν Θετταλίαν, ἐστρατοπέδευσεν αὐτῆ. Οἱ δ' Αἰτωλοὶ, μὲν ὅλον ὅτι ὀλίγον ὄφελος ἴδον ἀπὸ τὴν συμμαχίαν μετὰ τῆς Ρώμης καὶ δις ἐνικήθησαν ὑπὸ τῆ Φιλίππου, δὲν ἐμικροθύμησαν, ἀλλ' ἐπέμενον θαυμασίως εἰς τὸν πόλεμον. Αἱ γειννιῶσαι ἐπαρχίαι φθονῶσαι τὴν εὐροῦσαν τύχην τῆ Φιλίππου ἐμεσίτευον ὑπὲρ εἰρήνης (1), εἰς ἣν καὶ ἐκεῖνος ἔκλινε προθύμως. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἡ εἰρήνη ἔμελλε γὰ τελειωθῆ, οἱ Ρωμαῖοι, εἰς τὴς ὁποῖας ἐσύμφερε καθ' ὑπερβολὴν ὁ πολυχρόνιος πόλεμος, ἐπέμψαν ναυτικὴν βοήθειαν εἰς τὴς Αἰτωλὰς, οἱ ὅποιοι ἐλπίζοντες ἂν ἀπολαύσωσι καὶ ἕτερον σύμμαχον τὸν Ἀτταλον, τὸν βασιλέα τῆς Περγάμου, ἀντίσαντο προπέτωσ εἰς τὸν Φίλιππον, προβάλλοντες αὐτῷ συνθήκας εἰρήνης ἐδέκτοτε ἀποδεκτάς.

Τῆτο τὸ πολίτευμα τῶν Αἰτωλῶν ἔδωκεν εἰς τὴς συμμαχίας τῆ Φιλίππου. Ἑλληνας καλὴν περὶ αὐτῆ ὑπόληψιν τῆς μετριότητός τε καὶ τῶν φιλησύχων σκοπῶν τε, καὶ ἐπηύξησε τὴν ὀργὴν αὐτῶν κατὰ τῶν Αἰτωλῶν. Ὁ Φίλιππος εὐθὺς εὗρεν εὐκαιρίαν γὰ σφραγίσαι ταύτην τὴν διάθεσιν τῶν Ἑλλήνων, ὁ ὅποτος ἐν τῷ παρεδρεύειν εἰς τὰ Νέμεα ἀκύσας, ὅτι οἱ Ρωμαῖοι ἀπέβησαν καὶ κατέτρεχον τὴν χώραν ἀπὸ Κορίνθου ἕως Σικυῶνος, ἐστράτευσε παρευθὺς καὶ ἀπεδίωξε τὸν ἐχθρὸν, καὶ πρὶν ἢ παύσωσιν οἱ ἀγῶνες, ἐπέσρεψεν εἰς τὸ Ἄργος. Αὕτη ἡ ταχεῖα καὶ λαμπρὰ ἀνδραγαθία προξένησεν αὐτῷ τὸν ἔπαινον ὅλων τῶν ἐν τῇ ἐορτῇ παρευρισκόμενων Ἑλλήνων. Τέλος δὲ, μετὰ πολ-

(1) Οἱ πρώτιστοι μεσίται ἦσαν οἱ Ἀθηναῖοι, οἱ Ρόδιοι, οἱ Χῆοι, καὶ ὁ βασιλεὺς τῆς Αἰγύπτου.